

spurdu meg eisini, hví eg vildi fara so langt fyrri Danmark, men það er als ekki það, sum það snýr seg um, sigur Heini.

Í hansara hugaheimi hefur stöðan hjá fólkinum í Afghanistan, hjá danska fólkinum ella hjá herinum ekki stóra ávirkan á menn, sum velja at fara í kriggj. Teir fara, tí það snýr seg um kammeratskap og at vera trúgvur móti sínum kammeratum.

– Eg hevði ekki funnið uppá at svikið mínar kammeratar, tá ið vit umsíður vóru bidnir um at fara í kriggj. Tað ger mann bara ekki, sigur Heini.

Sprongdir í luftina

Í august 2009 var tíðin hjá Heina á tryggu leguni í Bornholm liðug. Teir fóru í býin í Bornholm eitt seinasta kvöld, og so kom hernaðarflogfarið og fleyg teir til Kabul. Herfrá gekk leiðin til hövuðsleguna Kamp Bastion, sum er ein sera stór hernaðarlega, sum hevur pláss fyrri 28.000 fólkom. Hon liggur mitt í oyðimørkini í Afghanistan í tí sunnara partinum av Helmand landspartinum. Tí eru hermenn úr fleiri londum savnaðir her.

Nú gjørdist veruleikin bráðliga álvarsamur, og teir funnu seg sjálvar hinumegin figgindans mark.

– Eg hugsaði ekki um, at eg kundi doyggja ella koyra á eina minu og missa armar og bein. Ikki tá – men eg gjørdist klókari seinni, greiðir Heini frá.

Eftir 11 døgum í Kamp Bastion skuldu Heini og hansara kammeratar út á eina legu, sum eitur Barakzai. Hendan legan er munandi minni og meira opin enn Kamp Bastion, og hon er tættari við figgindan og gevur hermonnum móguleikan at hava eftirlit við, hvat fyrigongur í Taliban hernaðarliðnum. Samstundis er hendan legan ótryggari, tí figgindin er tætt við, og ein veit ongantíð, hvat kann henda har.

Men bert fáar metrar frá leguni hendir nakað púra óvæntað. Heini hevði tikið sínar oyraproppar úr, tí hann sá sínar vinmenn longri frammi og hugsaði, at nú var trygt. Men so var ekki – teir høvdu koyrt á eina minu.

– Eg minnst bara eitt øgiligt buldur, og at vit vóru sendir fleiri metrar upp í luftina. Sandur var allastaðni, og eg hoyrði einki. Tá ið eg raknaði við, nam eg við míni bein fyrri at tryggja mær, at tey vóru har enn. Síðani rópti eg á teir báðar, sum sótu aftanfyrri meg, fyrri at vita, um alt var í lagið. Men tá eg so hugdi at Kris, sum koyrði, sá eg, at hansara høgra lærbein stakk út, og at beinið var dottið av, og at vinstra bein hekk í einum tunnum tráð frá knænum og niður, greiður Heini frá.

Heini gav vinmanninum morfin og

sendi boð eftir hjálp. Og tá ið tyrflan kom fram, og greitt var, at eingin onnur mina var rundan um teir, tóku teir vinmannin úr bilinum.

– Tá ið Kris varð tikin úr bilinum róptu teir á meg um at finna hansara bein. Tað lá eftir í sprongda bilinum, sigur Heini.

Ein Black Hawk tyrla var komin eftir teimum, og stóra tyrflan fekk sandin at flúgva runt um oyruni á Heina. Men í øllum ruðuleikanum fann hann beinið hjá vinmanninum og skundaði sær aftur til tyrfluna. Illgruni var um, at okkurt var hent við rygginum hjá Heina, so hann varð lagdur á eina børu og borin umborð á tyrfluna, har hann svímaði.

Tá ið hann raknaði við aftur, vóru teir heima á hövuðsleguni í Kamp Bastion – í tryggum hondum. Vinmaðurin Kris lá á sjúkradeildini á leguni, og hann hevði mist bæði beinini.

– Eg setti meg undir liðina á Kris á sjúkrahúsinum, og eg helt í hansara hond í fleiri tímar. Eg havi ongantíð grátið so nógv sum tann dagin og ta náttina, greiður Heini frá.

Tað ringasta hendan dagin var tó, at Heini hugsaði um sína familju heima í Vági, og hvussu tey mundu hava tað. Hetta hendi umleið klokkan 05.30 feroyska tíð, og tí fekk mamma Heina eina uppringing frá herinum um náttina, har greitt varð frá, at Heini hevði verið í einari vanlukku.

– Eg slapp ekki ígjøgnum til mammu sjálvur. Eg hugsaði bara, hvussu hon mátti hava tað, og eg vildi so fegin siga henni, at eg hevði tað gott.

Tá ið Heini umsíður fekk fatur á mammu síni, var hon skelkað.

– Eg segði umaftur og umaftur við hana, at eg hevði tað gott, men hon var framvegis púra skakað, sigur hann.

Vildi aftur í hernað

Heini fekk lítlan skaða í ryggin hendan lagnudagin, tá ið ein mina brast undir teimum. Tað fæddi við sær, at ein fysioterapeutur valdi at halda Heina í Kamp Bastion í nakrar dagar, meðan hinir vinmenninir fóru út aftur til Barakzai. Tað var ræðuligt at vera einsamallur á leguni.

– Eg sendi boð til kapteinin hjá mær og spurdi, um hann kundi syrgja fyrri, at eg slapp út aftur til hinar. Tað var ógjøriligt at koma víðari frá hendingini einsamallur, og tí hevði eg tørv á at síggja mínar kammeratar og fáa stuðul frá teimum, greiður Heini frá.

Hetta varð játtað honum, og bert fáar dagar eftir ólukkuna fór hann aftur til Barakzai.

Hóast hendan hendingin var sera

skelkandi fyrri Heina, so var hon ekki nóg skelkandi til at fáa hann at venda sínum kammeratum bakið.

Ein onnur hending fekk tó Heina til at broyta hugsan.

– Tá ið ein av mínum besti vinmonnum, Mark, gekk á eina minu beint uttanfyrri leguna og misti bæði beinini, fekk tað meg at hugsa, at um tað kann henda fyrri hann, sum heilt avgjørt var okkara besti maður, so kann tað henda fyrri øll, sigur hann.

Heini hitti sínar vinmenn, Mark og Kris, tá ið hann kom heim aftur úr Afghanistan. Tá varnaðist hann, at hóast hann kom aftur í sama líki, so hevði tíðin í Afghanistan oyðilagt teir framtíðardreyamar, sum hansara kammeratar høvdu.

Minnini, sum ongantíð fána

Tá ið tað gerst kvirt í íbúðini á Vestamager, og Heini gerst einsamallur við

sínum tonkum, tá leitar hann altíð aftur til tíðina í Afghanistan. Tankarnir um heimagjördu minuna, sum kundi tikið lívið av teimum øllum, rennur honum ofta í huga. Og sálarsjúkan, sum vit so mangan hoyra um, post traumatiskt strongd, er eisini ein veruleiki, sum Heini má liva við. Tá ið hann kom aftur til síni vinfólk í Vági, longdist hann aftur til Bornholm. Har, sum øll skiltu hansara hugsanir.

– Fyrstu tíðina megnaði eg als ekki at fara í dans. Har vóru so nógv fólk, og eg kendi meg ótryggan. Samstundis dugði eg ekki longur at tosa við fólk um teir feroysku trupulleikarnir, sum bráðliga tóktist mær púra uttan týðning, greiður Heini frá.

Onkuntíð, tá ið Heini vaknar um náttina, veit hann ekki, hvar hann er. Hann kann gerast bangin og halda seg vera afturi í krigsherjaða Afghanistan, har sum figgindin ongantíð er langt burturi.

– Eg trúgvi ekki, at nakar persónur, sum fer í kriggj, kemur aftur óbroyttur.

MYNDIR: PRIVATAR

Vit halda sjálvandi, at tá ið onkur skjýtur eftir mær, so fari eg at vera raskur og púra klárur í høvðinum, men veruleikin er, at ein ongantíð er á einum lægri støði, enn tá ið onkur roynir at drepa teg. Tú ert ekki sum hetjurnar í filmunum. Tú klárar illa nokk at hugsa teg um, greiður Heini frá.

Tá ið Taliban skutu eftir Heina og hansara kammeratum, so skutu teir aftur. Men um hann tók lívið av onkrum, veit hann ekki.

– Eg eri glaður fyrri, at vit altíð bardust við ein figginda, sum var nógvur metrar burturi. Eg trúgvi ekki, eg nakrantíð hevði gloymt tað, um eg sá, at ein patrón hjá mær fór ígjøgnum høvðið á einum øðrum persóni. Figgindi ella ekki, sigur Heini.

Tá ið Heini tekur samanum tíðina í Afghanistan, sigur hann, at tað var sera hart. Fimm vinmenn hansara doyðu, meðan fleiri vóru særdir.

Ongar hetjur í herinum

5. september er flaggdagurin hjá danska herinum. Tá vera allir hermenn heiðraðir sum hetjur. Men hvør er hetjan, spyr Heini.

– Eg kenni ongan, sum fer til Afghanistan fyrri at blíva ein hetja. Vit fara fyrri at verja okkara kammeratar og fyrri at vísa okkara æru, sigur Heini, sum als ekki kennir seg sum eina hetju eftir sína krígstíð.

Heini hyggur ekki longur eftir krígsfilmum. Hann hevur funnið útav, at eingin er so harður, sum teir í filmunum. Og nú hevur hann sagt farvæl við herin. Hann hevur framvegis ein sáttmála við danska herin, men um stutta tíð byrjar hann á lögregluskúla, tí hansara dreymur er nú at fara heim aftur til Vágs, sum lögregluáður. Men óansæð hvussu nógv ár Heini leggur millum seg og tíðina í Afghanistan, so er hann vísur í, at minnini um minuna, um vinmenninir Kris og Mark, og um teir deyðu kammeratarnir í Afghanistan ongantíð fara at fána.

MYND: ÓLAVUR J. HANSEN